

د افغانستان بانک

بانک

د افغانستان بانک میاشتنی

یوولسم کال، یوسلووننه ویشتنه گڼه د ۱۳۹۶ کال د کب میاشت

پیشینی انفلاسیون:

تحقیقی از جانب د افغانستان بانک

**افغانی، زموږ د ویاړ،
اقتدار او ملي هویت نښه ده!**

بانک

صاحب امتیاز: د افغانستان بانک

هیئت تحریر: ایمل هاشور، داکتر جهانتاب ولیزار و اقبال صافی

سردبیر: شفیق الله بارز

مدیر مسئول: یما عقیف

گزارشگران: حمیدالله فیضی و عبدالحفیظ شاهین

دیزاین: خالد احمد فیضی

فوتوژورنالیست: زیرک ملیا

مترجمان: عین الله عیان و مسعود ودان

مسئول چاپ و توزیع: تمیم احمد صمیمی

آدرس: آمریت اسناد و ارتباط، د افغانستان بانک

تلفون: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۴۷۶۱

فکس: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۰۳۰۵

پست الکترونیکی: magazine@dab.gov.af

صفحه الکترونیکی: www.dab.gov.af

شماره ثبت: ۶۵۸

www.facebook.com/AFGCentralbank

twitter.com/AFGCentralbank

Da Afghanistan Bank-Youtube

Da Afghanistan Bank-Google+

د دې ګڼې مطالب

تاپي، گامی برای بهبود آینده اقتصادی افغانستان

صندوق بین المللی پول از عملکرد اقتصادی افغانستان...

د افغانستان بانک مشرتابه پلاوي د ملګرو ملتونو د امنیت شورا...

انفلاسیون و متغیرهای اقتصادی (تحقیقی از جانب د افغانستان بانک)

د افغانستان بانک د کارکوونکو د وړتیا لوړونې په برخه کې...

د افغانستان بانک با روسای بانکهای تجارتي تدویر جلسه نمود

د افغانستان بانک، د صرافانو او پولی خدمتونو دوو شرکتونو ته

عملیات بازار آزاد و وضعیت نقدینگی طی شش ماه اول سال ...

تاپي د افغانستان د اقتصادي پرمختګ غوره لار

د لاجورد دهلیز د سیمه ایز او نړیوال جیوپولیتیک په رڼا کې

د افغانستان بانک عملیاتی کړنو ته ځغلنده کتنه

خط آهن پنج جانبه میان افغانستان و کشورهای همسایه

مزایای انرژی تجدید پذیر در افغانستان

مختصری به اقتصاد جهان و افغانستان

حکومت د اقتصادي وضعیت ښه کېدو ته جدي هوډ لري

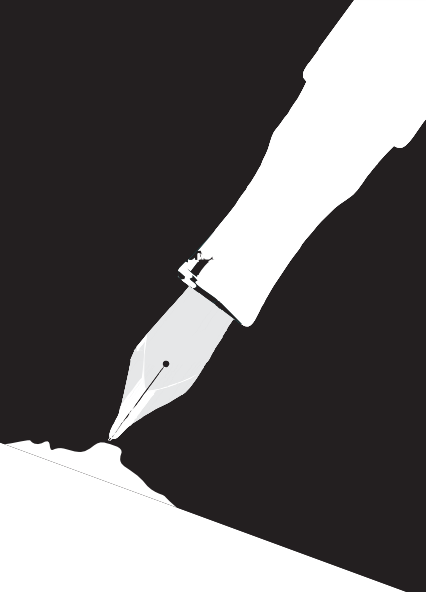
بازار بورس و مشهور ترین بورس های جهان

استفاده از تولیدات داخلی، سبب بهبود اقتصاد کشور می شود

یاد آوری: به غیر از سرمقاله که دیدگاه رسمی "مجله بانک" است، مسئولیت مضامین و مقالات دیگر به نویسنده گان آن بر

می گردد.

استفاده از مقالات و تصاویر مجله با ذکر مأخذ مجاز است.

تاپی، گامی برای بهبود آینده اقتصادی افغانستان

نفت و گاز به علت نقش اساسی که در سکتور صنعت دارند، در جهان امروز من حیث دو عنصر اساسی و محرکه صنعت در بین کشورها محسوب شده و نقش مهمی را در ایجاد همکاری های منطقه ای و همگرایی اقتصادی ایفاء می کنند.

عبور گاز ترکمنستان از خاک افغانستان به پاکستان و هند، نه تنها مزیت اقتصادی داشته، بلکه بر روابط سیاسی کشورهای مشترک این پروژه نیز اثر نموده که به تبع آن امنیت منطقه نیز بهبود خواهد یافت.

افغانستان در حال حاضر بنابر عدم داشتن عایدات مؤثر، بیشتر مصارف خود را از کمک های جامعه جهانی تأمین می نماید و در کنار آن تعدادی از مردم نسبت نبود کار و زمینه های شغلی در بیکاری و فقر بسر می برند. پروژه تاپی و سایر پروژه های عمرانی از این نوع ضمن افزایش در عواید کشور، زمینه های شغلی را نیز به همراه دارد که تطبیق آن نویدی را برای بهبود اقتصاد خانواده ها و در کل اقتصاد کشور در پی دارد.

با عملی شدن پروژه تاپی، کشور ما از گاز این لوله در دهه اول به اندازه پنجصد میلیون متر مکعب استفاده خواهد کرد و زمینه های شغلی برای هزاران کارگر که در جاده ها مصروف جستجوی کار می باشند، فراهم خواهد شد. همچنان افغانستان از این خط لوله، سالانه ۴۰۰ میلیون دالر حق العبور بدست خواهد آورد که از آن میتوان در سیاست های اقتصادی کلان و بهبود اقتصاد کشور استفاده مؤثر نمود. ■

صندوق بین المللی پول از عملکرد اقتصادی افغانستان ستایش نمود

حوت ۱۳۹۶

برنامه صحبت نمودند.

تحولات اقتصادی خصوصاً

روند اصلاحات ساختاری را

مورد ستایش قرار داد.

در پایان مذاکرات روسای

هیئت های اشتراک کننده با

ابراز خرسندی از

دستاوردهای مذاکرات،

پیشرفت برنامه اقتصادی

مشترک افغانستان و صندوق

بین المللی پول و توافق

روی اهداف جدید برای

سال مالی ۱۳۹۷ را گام بسیار

مهم در راستای ثبات و

انکشاف اقتصادی افغانستان

ارزیابی کردند. ■

متغیرهای اقتصاد کلان مانند

رشد حقیقی اقتصاد، نرخ

تورم، شاخص های عمده

پولی، بیلانس تادیات و

ذخایر اسعاری افغانستان

مورد بررسی قرار گرفت.

هیئت صندوق بین المللی

پول دستاوردهای افغانستان

در زمینه حفظ ثبات شاخص

های عمده اقتصادی مانند

مهار تورم، جمع آوری

عواید، افزایش ذخایر

اسعاری و هم چنین پیشرفت

در این دیدار بر علاوه هیئت

د افغانستان بانک هیئت

وزارت محترم مالیه تحت

ریاست محترم اکلیل

حکیمی وزیر مالیه، از طرف

صندوق بین المللی پول

آقای کریستوف دینوالد

مسئول امور افغانستان در

صندوق بین المللی پول و

نمایندگان بانک جهانی

اشتراک داشتند.

در این مذاکرات وضعیت

محترم خلیل صدیق رئیس

کل د افغانستان بانک و

هیئت همراه شان طی سفر

رسمی به شهر باکوی

جمهوری آذربایجان با

هیئت صندوق بین المللی

پول ملاقات نموده و روی

موضوعات اقتصادی،

بخصوص تکمیل بررسی

مرحله سوم برنامه مشترک

اقتصادی "تسهیل تمديد

کريدت" و اهداف تعيين

شده مرحله چهارم این

د افغانستان بانک مشرتابه پلاوي د ملګرو ملتونو د امنیت شورا د تعزیراتو کمیټې له غړو سره ناسته وکړه

کابل، د ۱۳۹۶ کال د کب ۱۶ مه د افغانستان بانک مشرتابه پلاوي غړو د ملګرو ملتونو د امنیت شورا د تعزیراتو کمیټې غړو سره د مالي مؤسساتو اړوند مسائلو بحث وکړ.

د افغانستان بانک لومړي مرستیال ښاغلي واحدالله نوشیر د غونډې په ترڅ کې وویل د افغانستان بانک د مالي استخباراتو ادارې د مشکوکو مالي معاملو د راپور ورکونې د کیفیت په ښه والي ټینګار کوي چې اوسمهال د تېرو کلونو په پرتله د مشکوکو مالي معاملو د راپور ورکونې بهیر ښه شوی دي.

ښاغلي نوشیر زیاته کړه، د افغانستان بانک هڅه کوي چې د افغانستان مالي سیستم له ستونزو او ننگونو خلاص کړي او د پیاوړي مالي سیستم د پلي کیدو لپاره لارې چارې هوارې شي. دغه راز د ملګرو ملتونو د امنیت شورا د تعزیراتو کمیټې غړو هم ژمنه وکړه چې د افغانستان بانک سره د هر ډول مالي معاملاتو په اړه تخنیکي اړوندو موضوعاتو کې همکارۍ ته چمتو دي. د افغانستان بانک د مالي معاملو او راپورونو د خپرې د ادارې لوی آمر نثار احمد یوسفزي هم وویل چې هڅه کوي

چې په مالي معاملاتو کې د هغو اشخاصو د ناسمو ګټو اخیستو څخه مخنیوی وکړي چې غواړي له نا مشروع لارې تورې پیسې ترلاسه کړي. د یادونې وړ ده چې د افغانستان بانک د مالي استخباراتو اداره، د افغانستان د مالي نظام په لایتینګښت، د نړۍ له مالي نظامونو سره د راکړې او ورکړې لپاره د هېواد د مالي نظام په پیاوړتیا او د افغانستان په راتلونکي اقتصادي ودې، پانګونې او اقتصادي غوړیدا لپاره هلې ځلې کوي. □

انفلاسیون و متغیرهای اقتصادی

(تحقیقی از جانب د افغانستان بانک)

کابل، ۲۰ حوت ۱۳۹۶

آمریت سیاست پولی د افغانستان بانک در رابطه به پیشبینی انفلاسیون که در کنار سایر وظایف یکی از مسئولیت های اساسی د افغانستان بانک شمرده میشود و عرض طرح و تطبیق سیاست های پولی موثر می باشد، تحقیقی را انجام داده است و آنرا با هیئت رهبری د افغانستان بانک، در میان گذاشت.

محترم خلیل صدیق رئیس کُل د افغانستان بانک ضمن

قدردانی از بخش تحقیق آمریت عمومی سیاست پولی د افغانستان بانک گفت که جمعآوری اعداد و ارقام دقیق و شریک نمودن آن با مردم و جهان، نشان دهنده توانایی و ظرفیت در سکتور اقتصادی افغانستان است.

محترم خلیل صدیق افزود که د افغانستان بانک باید در بخش های مختلف تحقیق خود را بیشتر نماید، تا در کنار اداره مرکزی احصائیه، د افغانستان بانک نیز منتشر

کننده آمار و ارقام دقیق باشد. آمر عمومی سیاست پولی د افغانستان بانک در این نشست تصریح نمود که طرح، اتخاذ و اجرای سیاست پولی و سیاست ارزی کشور در راستای تأمین ثبات قیمت های داخلی و ثبات ارزش پول ملی، از وظایف این آمریت میباشد.

باید گفت که این تحقیق نشان میدهد که انفلاسیون با سایر متغیرهای اقتصادی چگونه رابطه داشته و تأثیر سایر متغیر

ها بالای انفلاسیون کدام ها است، این تحقیق میتواند در تحلیل های اقتصادی نهایت مؤثر واقع گردد.

قابل یادآوریست که در این جلسه بر علاوه محترم خلیل صدیق رئیس کُل د افغانستان بانک، محترم واحد الله نوشیر معاون اول، محترم محمد قسیم رحیمی معاون دوم و شماری از آمرین و کارمندان آمریت عمومی سیاست پولی نیز اشتراک نموده بودند. □

د افغانستان بانک د کار کوونکو د وړتیا لوړونې په برخه کې د نړیوال بانک ۴ میلیونه ډالره مرستې ترلاسه کړې

عصري او پیاوړې مالي سیستم رامنځته کړي او په همدې موخه یې له ټولو زده کړه ایزو علمي او اکاډمیکو ملي او نړیوالو سازمانونو څخه غوښتنه وکړه، خو د مالي نظام د پیاوړتیا لپاره د افغانستان بانک کارکوونکو ته د لوړو زده کړو زمینه برابره کړې.

د افغانستان د امریکایي پوهنتون مشر ښاغلي ډاکټر کېنېټ هالند هم د دې لاسلیک غونډې پرمهال وویل چې د افغانستان بانک د کارکوونکو د ښوونې او روزنې لپاره هر ډول چمتوالی لري او هبله یې وکړه چې له افغانستان بانک سره د ډیر وخت لپاره پاتې شي.

د افغانستان بانک د کارکوونکو د وړتیاوو د لوړوالي پروګرام د افغانستان بانک د بشري سرچینو د آمریت په نوښت جوړ شوی چې د نړیوال بانک له خوا یې مالي مرسته کیږي. له دې مخکې د افغانستان بانک له کابل، باختر او کاتب پوهنتونونو سره تړونونه لاسلیک کړي وو چې په دې لړ کې اوس له امریکایي پوهنتون سره هم تړون لاسلیک شو.

د یادونې وړ ده چې د افغانستان بانک له خوا د کارکوونکو د ظرفیتونو د لوړولو پروګرامونه له پخوا راهیسې دوام لري، چې ډیریو کارکوونکو د لوړو زده کړو د ترلاسه کولو لپاره ترې ګټه پورته کړې ده. □

باور لري. د یادونې وړ ده چې د دې پروګرام د پلي کیدو لپاره د افغانستان بانک له کابل، باختر، افغانستان امریکن او کاتب پوهنتونونو سره تړونونه لاسلیک کړي دي.

د افغانستان بانک مشرتابه پلاوی هڅه کوي چې د یوه ټینګ، عصري او سالم مالي سیستم جوړول، د سیالیت تأمینول او د اقتصادي ودې، اغیزناکه مالي سیستم رامنځته کولو او د مالي نظام پیاوړتیا لپاره خپلې هڅې جاري وساتي.

په همدې ترڅ کې د سلواغي ۳۰ مه د افغانستان بانک دویم مرستیال ښاغلي محمد قسیم رحيمي په لوړو زده کړو د کارکوونکو د سمبالتیا په موخه د افغانستان امریکایي پوهنتون له مشر ډاکټر کېنېټ هالند سره تړون لاسلیک کړ.

د دې تړون د لاسلیک پرمهال د افغانستان بانک دویم مرستیال ښاغلي محمد قسیم رحيمي وویل چې د دې تړون د لاسلیک موخه د افغانستان بانک د کارکوونکو د وړتیا لوړول، په لوړو زده کړو سمبالتیا او د یوه وړ او ځواکمن مدیریت رامنځته کول دي.

ښاغلي رحيمي د پوهنتونونو د زده کړو په کیفیت په ټینګار سره زیاته کړه چې د افغانستان بانک هڅه کوي چې یو سالم،

کابل، ۱۳۹۶ کال، د کب په لومړۍ د افغانستان بانک لوی رئیس ښاغلي خلیل صدیق د خبري غونډې په ترڅ کې په بېلابېلو برخو کې د مرستو ترڅنګ د نړیوال بانک له ۴ میلیونه ډالرو وړتیا لوړونې مرستې څخه مننه وکړه او زیاته کړه چې د افغانستان بانک ژمن دی چې له دې مرستو څخه د افغانستان بانک د کارکوونکو د وړتیا لوړولو، په لوړو زده کړو سمبالتیا او د یوه وړ او ځواکمن مدیریت رامنځته کولو په موخه کړه، دقیقه او سمه ګټه واخلي.

ښاغلي خلیل صدیق د پوهنتونونو د زده کړو په کیفیت په ټینګار سره وویل چې د نړیوال بانک له دې مرستو څخه ۶۸۱ تنه د افغانستان بانک کارکوونکي د هېواد دننه په ماسترۍ او لیسانس پروګرامونو کې په کابل او ولایتونو کې تر ښوونې او روزنې لاندې نیول کیږي او د دې ترڅنګ به ځینې کسان آنلاین پروګرامونو او لنډ مهاله کورسونو له لارې په ځانګړو مالي برخو کې وروزل شي.

د غونډې په لړ کې د نړیوال بانک استازي هم ژمنه وکړه چې د افغانستان بانک د کارکوونکو د وړتیاوو لوړولو لپاره هر ډول همکارۍ ته چمتوالی لري او د افغانستان په مالي نظام کې په پرمختګونو

د افغانستان بانک با روسای بانکهای تجاری تدویر جلسه نمود

بتاریخ اول حوت ۱۳۹۶، هیئت رهبری د افغانستان بانک با روسای بانک های تجاری پیرامون معاملات بانکی و مشکلات عرضه خدمات بانکی، تدویر جلسه نمود.

محترم خلیل صدیق رئیس گل د افغانستان بانک پیرامون مشکلات بانکها و مصونیت داد و ستد صحبت نموده

گفت که باید تمام بانک ها مطابق به قوانین بانکی و معیارهای پذیرفته شده جهانی فعالیت نموده و برای کارمندان خود جهت رشد هرچه بیشتر نظام بانکی، رهنمایی های لازم را ارائه نمایند.

محترم صدیق ضمن استماع مشکلات بانک های خصوصی و دولتی، یادآور

شد که بانک های تجاری باید آمادگی های لازم را برای نشست گروه اقدامات مالی (FATF) که در جریان سال مالی بتاریخ ۲۳-۲۴ اپریل تدویر میگردد، داشته باشند.

د افغانستان بانک با تاکید به موقف خود در قبال بانک های تجاری که همانا تقویت و ارائه

رهنمودهای لازم در جهت رشد نظام بانکی میباشد، از بانک های تجاری خواست تا تمام معاملات خود را در روشنایی قوانین بانکی، بگونه شفاف و در جهت کسب اعتماد جامعه جهانی، انجام دهند. ▣

د افغانستان بانک، د صرافانو او پولې خدمتونو دوو شرکتونو ته د فعالیت جوازونه ورکړل

پوره او جوازونه ترلاسه کړي.

د غونډې په ترڅ کې د صرافانو د پولې خدمتونو شرکتونو استازو هم ژمنه وکړه چې د افغانستان بانک د قوانینو او مقررو په رڼا کې به خپلې کړنې پرمخ یوسي او خپل فعالیتونه به د هېواد ګوټ ګوټ ته وغځوي.

په دې پروګرام کې د افغانستان بانک د دوو مرستیالانو ښاغلي واحدالله نوشیر او محمد قسیم رحيمي سرپرته د افغانستان بانک د بېلابېلو شعباتو آمرینو او مرستیالانو، د صرافانو او پولې خدمتونو د شرکتونو استازو او همدا راز ګڼ شمیر صرافانو ګډون کړی وو. ■

حمیدالله فیضي

باید له خوندیتوب څخه برخمنې وي او هیڅ ډول معامله هم د تورو پیسو د سپینولو لامل ونه ګرځي او صرافان او پولې خدمتونو وړاندې کوونکي په قانوني چاپیریال کې مالي معاملې ترسره کړي، خو د مالي او پولې نظام د پیاوړتیا لپاره لارې چارې برابرې شي.

د افغانستان بانک لومړي مرستیال همدا ډول څرګنده کړه چې د صرافانو د کړنو د تنظیم په مقرره کې صرافانو ته جواز ورکول، د مالي شرکتونو جوړول، د صرافانو ثبتول او د صرافانو له خوا د مالي معاملاتو په اړه راپور ورکول رانغاړي چې د صرافانو د کړنو ټول محدودیتونه او فعالیتونه یې بشپړ توضیح کړي چې د همدې مقررې پر بنسټ د صرافانو د پولې خدمتونو شرکتونه توانیدلي چې معیارونه

د ۱۳۹۶ کال، د کب په ۱۹ مه - د افغانستان بانک د یوې غونډې په ترڅ کې د صرافانو او پولې خدمتونو البشیر او اکسچنجر زون شرکتونو ته د فعالیت جوازونه ورکړل. د غونډې په ترڅ کې د افغانستان بانک لومړي مرستیال ښاغلي واحدالله نوشیر وویل چې د صرافانو او پولې خدمتونو د شرکتونو د جوړیدا موخه د پولې خدمتونو معیاري کیدل، له تورو معاملاتو څخه مخنیوي، د مالي او بانکي قوانینو پلي کیدل او په رڼه چاپیریال کې د مالي معاملاتو ترسره کیدل دي او له نورو صرافانو یې هم وغوښتل چې د مالي شرکتونو د جواز اخیستلو لپاره مټې راوغاړي.

ښاغلي نوشیر زیاته کړه چې د افغانستان بانک هڅه کوي چې ټولې مالي معاملې

عملیات بازار آزاد و وضعیت نقدینگی طی شش ماه اول سال ۲۰۱۷

از آنجمله به ۳۲ تن آن طور اوسط مبلغ ۱۳ میلیون دالر امریکایی در هر لیلان به فروش رسیده است.

لیلان اوراق سرمایوی

اوراق سرمایوی عبارت از اوراق بهادار کوتاه مدت به افغانی میباشند که توسط د افغانستان بانک به مشتریان بازار اولیه و بانکهای تجارتی طور هفته وار به شکل لیلان عرضه می گردد. د افغانستان بانک به منظور کنترول عرضه پول از اوراق سرمایوی به عنوان ابزار پولی استفاده می کند. اوراق سرمایوی جهت جذب سیالیت بیش از حد بانکهای تجارتی مورد استفاده قرار می گیرد.

در حال حاضر، د افغانستان بانک اوراق سرمایوی به موعدهای یک هفته ای، یک ماهه، سه ماهه، شش ماهه و یک ساله را به بازار عرضه میکند.

مجموع مبلغ تصفیه ناشده اوراق سرمایوی در پایان نیمه اول سال ۲۰۱۷ به ۳۹.۸ میلیارد افغانی میرسد که نسبت به ۳۲.۳ میلیارد افغانی زمان مشابه سال ۲۰۱۶، افزایش ۲۳.۲۲ درصدی را نشان میدهد. افزایش سطح اوراق سرمایوی نشانگر افزایش تقاضای سکتور بانکی به پول افغانی بوده و این روند نشانه ای از کاهش لیلان ارز می باشد که خود باعث افزایش مجموع ذخایر خالص بین المللی در زمان تحت بررسی می شود.

سهم تصفیه ناشده اوراق سرمایوی ۷ روزه در نیمه اول سال ۲۰۱۷ به ۵۵۰ میلیون افغانی ثبت شده که این رقم با زمان مشابه سال ۲۰۱۶ همسان میباشد. سهم تصفیه ناشده اوراق

د افغانستان بانک بمنظور کنترول سیالیت و عرضه پول در اقتصاد کشور تلاش میکند که از طریق لیلان دالر امریکایی سه بار در هفته و لیلان هفته وار اوراق سرمایوی منحیث ابزاری که جهت تطبیق سیاست پولی بکار میروند، رشد پایه پولی را طوری مدیریت کند که به سقف تعیین شده نزدیک باشد.

لیلان ارز

طی شش ماه نخست سال ۲۰۱۷ د افغانستان بانک بمنظور مهار سیالیت بیش از حد و جلوگیری از نوسانات حاد نرخ مبادله افغانی در برابر اسعار مخصوصاً دالر امریکایی، لیلان اسعار را مستمراً حفظ نموده است.

طی شش ماه نخست سال ۲۰۱۷، د افغانستان بانک به طور مجموعی ۸۷۹.۷۴ میلیون دالر امریکایی را لیلان نموده، در حالیکه مجموع تقاضا در این دوره ۱،۲۲۲.۶۴ میلیون دالر امریکایی بوده است. بطور اوسط، ۴۵ تن از داوطلبان در هر پروسه لیلان اشتراک نموده که از آنجمله ۳۲ تن آن برنده اعلان شده اند. در هر لیلان بطور اوسط مبلغ ۱۲ میلیون دالر امریکایی به فروش رسیده است. اوسط پائین ترین و بلندترین قیمت کسر شده هر لیلان به ترتیب ۶۷.۳، ۶۷.۵۱ و ۶۷.۴۸ افغانی بوده است. گفتنی است که در عین زمان سال ۲۰۱۶ این ارقام، بلندتر گزارش شده است. مجموع مبلغ اعطا شده، ۹۴۳.۴۴ میلیون دالر امریکایی گزارش شده، در حالیکه مجموع تقاضا ۱.۳۱۱ میلیارد دالر امریکایی میباشد. بطور اوسط، به تعداد ۴۸ داوطلب در پروسه لیلان اشتراک نموده که

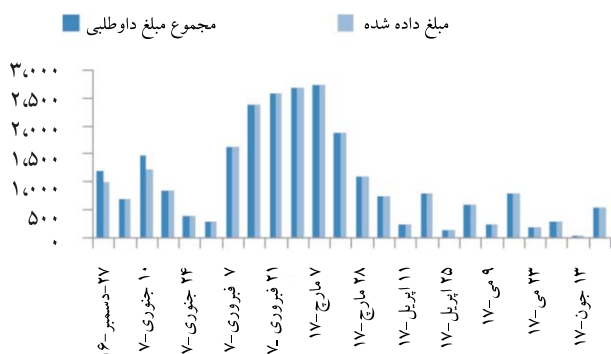
سرمایوی ۲۸ روزه و ۹۱ روزه به ترتیب ۲،۱۰۰ میلیون و ۱۰،۶۹۰ میلیون افغانی ثبت گردیده است.

به همین ترتیب، سهم تصفیه ناشده اوراق سرمایوی ۱۸۲ روزه و ۳۶۴ روزه به ترتیب ۱۱،۶۸۸ و ۱۴،۷۷۴ میلیون افغانی بوده است. طی شش ماه نخست سال ۲۰۱۷، مجموع تکتانه پرداخت شده در بدل اوراق سرمایوی مبلغ ۴۶۷.۴۶ میلیون افغانی تعیین گردیده است.

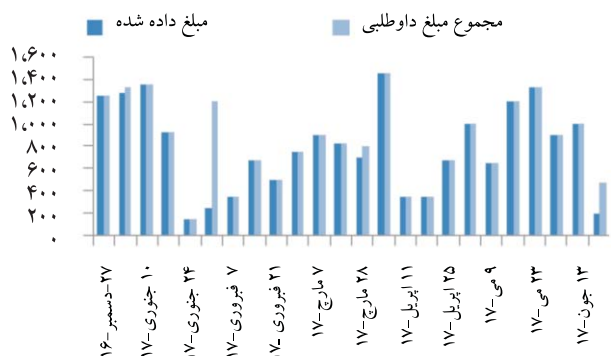
گراف‌های ۱ الی ۶ تفکیک مجموع سهم تصفیه ناشده اوراق سرمایوی با سرسیدهای مختلف را در نیمه اول سال ۲۰۱۷ نشان می‌دهد.

علاوه بر این، در شش ماه نخست سال ۲۰۱۷، اوسط نرخ تکتانه اوراق سرمایوی ۷ روزه ۱.۸ درصد، اوراق ۲۸ روزه ۳.۵۱ درصد، اوراق ۹۱ روزه ۴.۲۶ درصد، اوراق ۱۸۲ روزه ۴.۹۷ درصد و اوراق ۳۶۴ روزه به اندازه ۶.۶۶ درصد ثبت گردیده که در زمان تحت بررسی بطور کلی با نوسانات اندکی همراه بوده اند.

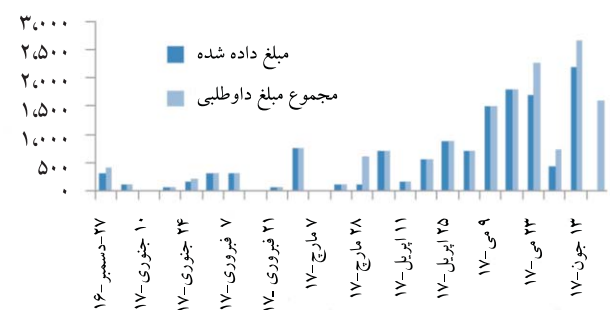
گراف ۲: تقاضا و مبلغ داده شده برای اوراق سرمایوی ۷ روزه، به میلیون افغانی

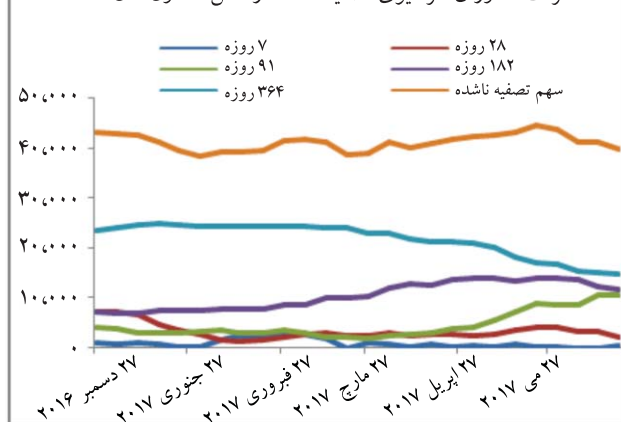
گراف ۳: تقاضا و مبلغ داده شده برای اوراق سرمایوی ۲۸ روزه، به میلیون افغانی

گراف ۴: تقاضا و مبلغ داده شده برای اوراق سرمایوی ۹۱ روزه، به میلیون افغانی

گراف ۱: اوراق سرمایوی تصفیه نشده در شش ماه اول سال ۲۰۱۷

منبع: آمریت عملیات بازار، د افغانستان بانک

تسهیلات سپرده گذاری شبانه: اینگونه تسهیلات به منظور بدست آوردن تکتانه برای بیلانس اضافی و تعیین سقف نرخ اوراق سرمایوی به تمام بانکهای تجارتی فراهم گردیده و روی ذخایر اجباری وضع نمی گردد. نرخ تکتانه از سوی هیئت محترم عامل منظور گردیده و به تاریخ ۹ جون سال ۲۰۱۰ به شکل متحد المال به تمام بانک ها صادر گردیده است. نرخ تکتانه که روی تسهیلات سپرده گذاری شبانه وضع می گردد، در حال حاضر ۱ درصد پائین تر از نرخ کسر شده لایام اوراق سرمایوی ۲۸ روزه می باشد.

اوسط مبلغ تصفیہ ناشدہ بیلانس‌های تسهیلات سپرده گذاری
شبانہ در زمان تحت بررسی ۳،۷۸۰ میلیون افغانی ثبت گردیده
است. در نیمه اول سال ۲۰۱۷ پرداخت مجموع مبلغ تکتانہ در
برابر این تسهیلات مبلغ ۱۴.۸۸ میلیون افغانی گزارش شدہ
است.

تسهيلات قروض شبانه: اینگونه تسهیلات توسط بانک‌ها در موقع نیازمندی به پول در کوتاه مدت مورد استفاده قرار می‌گیرد. بانک‌ها هنگام کمبود نقدینگی از این سهولت د افغانستان بانک استفاده می‌نمایند. نرخ تکتانه که ازین بابت بالای بانک‌ها هزینه می‌گردد ۳.۵ درصد بیشتر از آخرین نرخ لیلان اوراق ۲۸ روزه می‌باشد. مطابق متحد المال ۲۷ فبروری سال ۲۰۰۷، این نوع قرضه گیری صرفاً با اوراق سرمایوی تصفیه ناشده تضمین می‌گردد.

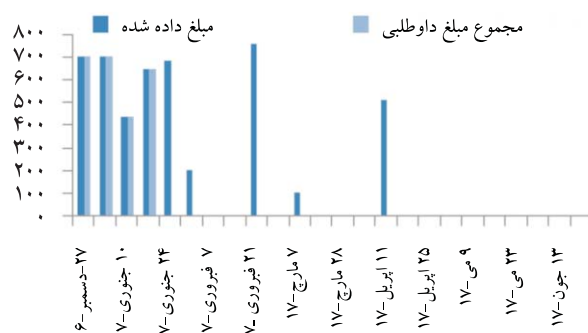
شایان ذکر است که در زمان تحت بررسی هیچ بانک از تسهیل قروض شایانه استفاده ننموده است. □

منبع: بولتن اقتصادی و احصائیوی شش ماه اول سال مالی ۱۳۹۶ د افغانستان بانک

گراف ۵: تقاضا و مبلغ داده شده برای اوراق سرمایوی
۱۸۲ روزه، به میلیون افغانی

گراف ۶: تقاضا و مبلغ داده شده برای اوراق سرمایوی
۳۶۴ روزه، به میلیون افغانی

منبع: آمریت عملیات بازار، د افغانستان بانک

ذخایر اجباری و اضافی

بانک‌های تجارتي مکلف اند که ۸ درصد مجموع سپرده‌های خویش را برای حساب افغانی و ۱۰ درصد مجموع سپرده‌های اسعاری را برای حساب ارزی خویش در د افغانستان بانک منحث ذخایر اجباری نگهداری نمایند.

د افغانستان بانک از ۲۸ ماه جون سال ۲۰۱۵ بدینسو پرداخت
تکتانه در بدل ذخایر الزامی را متوقف ساخته است. از همینرو،
هیچگونه تکتانه در مقابل ذخایر اجباری به بانک‌های تجارتي
پرداخت نمی‌گردد.

تمه کيږي چې دا پروژه په افغانستان کې په مستقيم ډول شاوخوا دوولس زره کسانو ته د کار زمینه برابره کړي او په غير مستقيم توگه به له هغې لارې څخه چې دا پروژه تېريږي د ژوند په ټولو اړخونو اقتصادي، امنيتي او سياسي برخه کې خپل مثبت اغيز پرې باسي.

د ټاپي پروژې لگښت ۱۰ ميليارد ډالره اټکل شوی، چې ډيره برخه يې آسيایي پراختيايي بانک له خوا ورکول کيږي.

که څه هم د ټاپي پروژې پلان مخکې مطرح شوی وو او بيا په ۲۰۰۸ زېږديز کال کې هند د دې پروژې د پلي کېدو لپاره لومړي گامونه پورته کړل، خو د ملي يووالي دولت په راتلو سره تړون يې د ۲۰۱۵ زېږديز کال په ډېسمبر کې د خلورو هېوادونو له خوا لاسليک شو.

افغانستان، هند او پاکستان ته د ترکمنستان د گازو لېږد نل لیکه يا ټاپي ۸۱۴، ۱ کيلومتره اوږد والی لري چې ۸۱۶ کيلو متره يې د افغانستان له هرات، فراه، نيمروز، هلمند او کندهار ولايتونو څخه او وروسته د پاکستان له لارې هند ته رسيږي.

اوس يې په افغانستان کې هم عملي چارې پيل شوي او هرات کې هم د

چارو د پيليدو پرانېسته ترسره شوه. افغانستان ته د دې پروژې د گټو په لړ کې کلنی حق العبور يې ۴۰۰ ميليونه ډالره ده او د دې ترڅنگ به زرگونه بيکاره ځوانانو ته د کار زمینه برابره شي.

د گازو دغه نل لیکه په کلني ډول افغانستان، پاکستان او هند ته ۳۳ بېليون متره مکعبه گازو د ليرد وړتيا لري او ذکر شوي هېوادونه کولای شي په ټاکل شوې کچه ترې گاز وپيږي چې په لومړنيو لسو کلونو کې د افغانستان برخه ۵۰۰ ميليونه متر مکعب په دويمه لسيزه کې ۱ ميليارد متر مکعب او په درېيمه لسيزه کې ۱.۵ ميليارد متر مکعب گاز دی.

افغانستان به راتلونکو دريو لسيزو کې نږدې درې ميلیونه متر مکعب گاز تر لاسه کوي چې په دې ډول سره هېله کيږي د نورو هېوادونو له احتياجي خلاص شو.

د يادونې وړ ده چې ټاپي يوازې د گازو د ليرد نل لیکه نه، بلکې په افغانستان کې د يوه نوي اقتصادي دهليز پرانيستل دي چې دگازو نل لیکه، د برېښنا مزې، رېل کرښه، سړک او نوري فايبر پروژې له ځان سره رانغاړي. د ټاپي پروژې په پرانيستي سره نړيوال پانگوال باوري

کيږي چې افغانستان کې پانگونه وکړي. په هغو سيمو کې چې دغه نل لیکه تېريږي خلکو ته د کار زمینه برابره وي او بې له شکه سوداگري به ورسره غوړيږي، دې سيمو ته به امنيت پراختيا پيدا کوي او د دې پروژې له برياليتوب وروسته به بهرني پانگوال دلته پانگونه ته هم زړه ښه کړي. نږدې دوه نيمې لسيزې کيږي چې د ټاپي پروژه د هېوادوالو په زړونو او فکرونو کې گرځېدله، تر (۲۵) کلونو وروسته دا خيال او آرمان پر واقعيت بدل شو. افغانستان د انرژۍ له داسې سرچينې څخه برخمن کيږي چې پخوا يې هم ورته اړتيا وه، خو اوس دغه اړتيا څو برابره ډيره شوې ده. دا پروژه د هېواد د اقتصادي رگونو ته قوت ورکوي او له دې پروژې څخه تر لاسه شوې پانگه او انرژي د نورو لويو پروژو پرانيستو ته لاره هواروي. □

اخښتنې:

1. <http://www.taand.com/archives/103981> پوهاند محمد

اسماعيل يون، نيټه د کب حوت ۵ مه

2. www.pashtovoa.com د امريکا غږ

راډيو د کب ۵ مه

3. www.nunn.asia/116966 -د ټاپي -

پروژې - د کب ۵ مه

د لاجورد دهلیز د سیمه ایز او نړیوال جیوپولیتیک په رڼا کې

احمد شعیب رحیم آمر عمومي پروژه های استحکام مالی

ګام په توګه ولمانځه. په وچه کې راګیر هېواد په توګه افغانستان تر ډېره په خپله نړیواله سوداګرۍ کې د نړیوالو کنوېنشنونو او د افغانستان ترانزیتی سوداګریز تړون (ATTA) او افغانستان پاکستان ترانزیتی سوداګریز تړون (APTTA) په څېر دوه اړخیزو تړونونو په پام کې نیولو سره پر پاکستان تکیه پاتې شوی دی. خو دغو قانوني چوکاټونو له افغانستان سره ډېره مرسته نه ده کړې.

اوس د لاجوردو اقتصادي دهلیز نه یوازې د یوې بدیلې لارې په توګه مطرح دی، بلکې له اروپا سره د سوداګرۍ لپاره د افغانستان تر ټولو لنډه، ارزانه او باوري لاره ویل کېږي. پر ترانزیت او سوداګرۍ سربېره دا تړون له سیمې سره د افغانستان د پیوستون او د سوېلي آسیا، مرکزي آسیا او منځني ختیځ د بازارونو د تړلو لپاره د یوه مرکز په توګه د افغانستان د راتلونکي تضمین په لور یو ستراتیژیک ګام بلل کېږي.

د لاجورد اقتصادي دهلیز بل لوری ترکمنستان دی. دغه هېواد په نړۍ کې د طبیعي ګازو څلورم تولیدوونکی هېواد ګڼل کېږي، چې روسیې، چین او ایران ته یې صادروي. خو له هایډروکاربون صنعت څخه د هغه هېواد عاید د پرله پسې ټکانونو له کبله مخ پر ټیټېدو دی. د روسي ګازپروم شرکت د ترکمن ګاز پېرل ځکه ودرول چې په ۲۰۱۶ کال په پېل کې یې د نرخ پر سر اختلاف راغی او بل خوا ایران ته هم په ۲۰۱۷ کال د دغو ګاز صادرېدل د پیسو د نه ورکړې له امله د ترکمنستان له خوا ودرول شو. په دې ډول چین د یوازیني هېواد په توګه پاتې شو چې د ترکمنستان ګاز پيري. خو دا آپشن هم ورو ورو ستونزو سره مخ کېږي. چین ته د ترکمن ګاز لېږد له درېو (الف) (ب) او (ج) لیکو څخه د چین لویډیڅ ته تر رسېدو پورې له ازبکستان او قزاقستان څخه تېرېږي. د دې کچې د ډېرولو لپاره د کال نور دېرش میلیاردې مکعبه ګاز هم په پام کې ده چې د لیکې له لارې چې هغه به له ازبکستان، تاجکستان او قرغزستان له لارو تېرېږي چین ته ورسېږي. له بلې خوا د ترکمنستان، افغانستان، پاکستان او هندوستان د ګاز نل لیکې

د ورېښمو نوې لارې (New Silk Road) په اړه د امریکا نوبت هغه وخت یو وار بیا برنډ شو چې د امریکا د بهرنیو چارو وزیرې مېرمن هېلري کلنټن د ۲۰۱۱ زیږدیز کال په جون مېاشت کې هند ته د خپل سفر پر مهال په یوه وینا کې د رېل لارې، لویو لارو او د انرژۍ د لېږد له لارې د سیمه ییز پیوستون خبره راپورته کړه او د ترکمنستان، افغانستان، پاکستان او هندوستان د ګاز نللیکه یا ټاپي یې د بېلګه په توګه یاده کړه. د دغه نوبت موخه په ۲۰۱۴ کال کې له افغانستان څخه د نړیوالو ځواکونو له وتلو وروسته د سیمه ایزې سوداګرۍ، ترانزیت او زېربنايي پېژنو له لارې د افغانستان وده وګڼل شوه. دا وینا په سیمه کې د خپلو سیالو هېوادونو ایران، روسیې او چین د ګټو مهارولو او د امریکا متحدو ایالتونو د اوږدمهالې ښکېلتیا ښودنه وه. نو دغه شالید ته په کتو د نومبر په ۱۵مه د ترکمنستان په عشق آباد کې د لاجوردو اقتصادي دهلیز د تړون لاسلیکېدل په سیمه کې د افغانستان لپاره د امریکا متحدو ایالتونو ستراتیژیک لید سره اړخ لګوي.

د لاجورد اقتصادي دهلیز سوداګریزه او لېږد رالېږد لاره ده چې د افغانستان د فاریاب او هرات ولایتونو له آقینې او تورغونلۍ بندرونو څخه پیلېږي د ترکمنستان اړوند ترکمن باشي بندر ته رسېږي، له کسپین بحیرې تېرېږي او د ګورجستان د پلازمینې تبلیسې په تېرېدو سره په توره بحیره کې د هغه هېواد پوټي او باتومي بندرونو له لارې د آذربایجان باکو ته رسېږي او له هغه ځایه د ترکیې له لارې اروپا ته مخه کوي. په دغه لاره کې سړک، رېل ټیلي او سمندري لېږدرالېږد یا ترانسپورتي وسایل شاملېږي. د یادونې وړ ده چې غړو هېوادونو په دغه تړون درې کاله بحث وکړ او پایلې ته ورسېدل.

په دغه پروژه کې د هر غړي هېواد د جیوپولیتیک حالت څېړنه په نړیوال او سیمه ییز سیاسي اقتصاد کې د هغوی د مهمو اغېزونو ښودنه کوي. افغانستان د دغه تړون لاسلیکېدل تر ډېره بریده د خپلو اوږدمهالو اقتصادي موخو د تر لاسه کولو په لور د یوه مهمه

یا ټاپي پروژه هم په تېره بیا په افغانستان کې د امنیت حالت ته په کتو سره آسانه چاره نده چې پلي شي.

دغه هېواد تر ډېره پر هایدروکاربون صنعت د تکیې له امله له ننگونو سره مخ دی او اوس هڅه کوي چې اقتصاد یې پر بېلابېلو بنسټونو تکیه وي. د دې موخې لپاره یې له ۲۰۱۱ څخه تر ۲۰۳۰ کال پورې د ټولنیز-اقتصادي پرمختګ لپاره د ملي پروګرام (National Program for Socioeconomic Development) لومړیتوبونه د یوه ستراتیژیک حرکت په توګه غوره کړي چې له مخې یې غواړي د تورې او کسپین بحیرې د نښلولو په ګډون د لېږد او رالېږد او ټرانزیت په یوه دهلیز بدل شي او له همدې امله یې د ټرانسپورټ پر بنسټونو ګڼ لګښتونه کړي. ځکه نو د لاجورد اقتصادي دهلیز تړون د دغه له ستراتیژیکو لومړیتوبونو سره اړخ لګوي.

په ټوله کسپین بحیره کې د لاجوردو سوداګریزې او ټرانسپورتي لارې په سیمه کې د آذربایجان، ګرجستان او ترکیې په څېر د امریکا د ملاتړ وړ ټکو ته رسېږي. آذربایجان په جیوستراتیژیک لحاظ د سوېلي قفقاز په نښلولو کې مهم رول لري. دغه هېواد د پخواني شوروي اتحاد له ماتېدو وروسته خپلواکي اخیستې ده. د ۲۰۱۶ کال په اګست کې آذربایجان په یوه درې اړخیزه ناسته کې ګډون وکړ چې له ایران او روسیې سره پکې د شمال – سوېل ټرانسپورتي دهلیز پر سر خبرې وشوې. دغه لاره چې له ځمکې او سمندر تېرېږي موخه یې د ایران، سوېلي قفقاز او روسیې له لارې له اروپا سره د هند نښلول دي.

د لاجوردو اقتصادي دهلیز بل تم ځای ګورجستان دی چې له روسیې، آذربایجان او ترکیې سره ګډه پوله لري او په لودیځ کې له تورې بحیرې او سوېلي قفقاز سره نښتی دی.

ګورجستان ترکیې ته د آذري تېلو او ګازو د لېږد یوه لاره ده. آذربایجان، ګورجستان او ترکیه خپلو منځو کې پر نښلېدو تمرکز کوي. په دغو هڅو کې د سوېلي قفقاز د پایپ لاین (د ګازو پایپ لاین) باکو-تېلیسی سیهان د پایپ لاین او باکو-تېلیسی – کرس اوسپنې پټلۍ د آذربایجان، ګورجستان او ترکیې لپاره د نوو اقتصادي فرصتونو لاره پرانستې. دغه پرمختګونه د سوېلي قفقاز په

سیمه کې د ترکیې پر روسیې د برلاسي کېدو او نفوذ ښودنه کوي. دغه هېواد د باکو-تېلیسی کرس د رېل لارې ته مخکې له مخکې د ورېښمو د نوې لارې نوم ورکړی چې دا له هغې خوشبینی سرچینه اخلي چې وېه کولای شي شمالي افریقا او په وچه کې ایسار مرکزي آسیا سره ونښلوي.

ترکیه هم غواړي چې تر ډېره د اروپایي ټولنې لپاره د انرژۍ د لېږد مرکز اوسي. په ورته وخت کې روسیه د اروپایي ټولنې د تېلو او ګازو ستر تأمینوونکې هېواد دی. د بېلابېلو هڅو پر مټ او پر روسیه د تکیې د راکمولو لپاره امریکا او اروپا د نابوکو ګاز نل لیکې په څېر نوښتونو ملاتړ کوي چې له کسپین او منځني ختیځ څخه اتریش او مرکزي اروپا ته ګاز لېږدولای شي او ترکیه هم د انرژۍ د لېږد په مرکز بدلولای شي. د نابوکو پایپ لاین کسپین انګېزه کولای شي د روسیې انحصار او د ایران هغه هڅې وننګوي چې غواړي د اروپا د ګازو تأمین د ټرانز-کسپین ګاز نل لیکې له لارې وکړي.

دغه نل لیکه نه یوازې له ترکمنستان څخه د ګازو د لېږد موخه لري، بلکې له قزاقستان څخه هم اروپایي ټولنې ته د نیمه سمندري نل لیکې له لارې لېږد په پام کې لري. اوس مهال په کسپین کې د پولو پر سر شخړې او د ایران او روسیې تر منځ د دې پروژې پر سر سیالیو دغه کار ځنډولی. دا هم د یادولو وړ ده چې دا نل لیکه به د لاجورد د اقتصادي دهلیز له لارې د آذربایجان او ګورجستان په وسیله ترکیې ته رسېږي.

د پورته یاد شوي جیوپولیتیک وضعیت په پام کې نیولو سره، لاجورد دهلیز د سیمې د یو شمېر هېوادونو له ملي لومړیتوبونو سره اړخ لګوي او له بلې خوا په سیمه کې د امریکا له ستراتیژیکې ښکېلتیا سره هم همغږي لري. دغه اقتصادي دهلیز د غړو هېوادونو اقتصادي او سیاسي اړیکې هم نږدې کولای شي او په اوږدمهال کې د ټرانز-کسپین د ګازو نل لیکې په څېر د نوښتونو عملي کېدو ته هم لاره هوارولی شي. په پای کې ویلای شو چې دا د ډېروونکې نښلونې او اقتصادي همکارۍ له لارې سیمه ییزه پراختیا ډاډمنولای شي چې دا په سیمه کې پر ټولیز پرمختګ هم اغېز ښودلای شي. □

د افغانستان بانک عملیاتي کړنو ته ځغلنده کتنه

د افغانستان بانک مشرتابه پلاوي د کار کوونکو د تشویق او ترغیب په موخه د بشري سرچینو آمریت کړنې وستایلي

د ۱۳۹۶ کال د کب ۲۰ مه - د افغانستان بانک، مشرتابه پلاوي د یوې غونډې په ترڅ کې د بشري سرچینو د آمریت له کړنو چې د تقاعد سیستم د نوي کیدو سبب وگرځید، ستاینه وکړه. د افغانستان بانک دویم مرستیال ښاغلي محمد قسیم رحيمي د یوې غونډې په ترڅ کې د افغانستان بانک د بشري سرچینو آمریت کارکوونکو څخه د تقاعد سیستم د بشپړتیا، روڼتیا او په نوي سیستم سمبالتیا له امله مننه وکړه او زیاته یې کړه چې اوس تقاعد روڼ، شفاف او پرته له ستونزو سیستم لري چې د بشري سرچینو لوی آمریت د افغانستان بانک د نورو شعبانو د کارمندانو په همکارۍ دا پروسه بشپړه کړې چې د افغانستان بانک د ټولو کارمندانو د تقاعد پیسې په رڼه توګه د دوی شخصي حساب ته لیږدول کېږي او که چېرې څوک تقاعد کېږي په یوه ورځ کې خپل ټول تقاعدي حقوق ترلاسه کولای شي.

په همدې حال کې د افغانستان بانک د بشري سرچینو لوی آمر ښاغلي بشرمل

په وسیله ترلاسه کولای شي.

د یادونې وړ ده چې د افغانستان بانک تل د نویو سیستمونو د جوړولو او ملېرن سیستمونو رامنځته کولو لپاره هلې ځلې کوي چې د دې سیستم د فعالیتو موخه هم کارکوونکو لپاره د آسانتیاوو رامنځته کول، پرته له ځنډ څخه د تقاعد ترلاسه کول، له نوې تکنالوژۍ څخه مثبته ګټه اخیستل، د مالي چارو چټکوالی او د افغانستان بانک کړنو په اړه د بشپړو معلوماتو ترلاسه کول دي. ■

پسرلي هم د دې آمریت د کارکوونکو د فعاله کړنو له امله مننه وکړه او وې ویل چې اوس د افغانستان بانک هر یو کارمند خپل شخصي حساب لري او هره میاشت یې په منظم ډول د تقاعد پیسې ځانګړي حساب ته لیږدول کېږي. ښاغلي بشرمل زیاته کړه په هغه صورت کې چې څوک تقاعد شي یا هم په خپله خوښه وغواړي له دندې سره خپله علاقه وشلوي، پرته له کوم ځنډ څخه په یوه ورځ کې خپل د تقاعد ټول حقوق چې حساب ته یې لیږدول شوي د یوه چک

د افغانستان بانک حقوقي مشاور وپېژندل شو

کابل، د ۱۳۹۶ کال د کب په ۱۶ مه - د افغانستان بانک مشر تابه پلاوي د کارکونکو په گمارنه کې د ژمنتيا د اصل پربنسټ د لوړو زده کړو لرونکو، وړ، مجربه او کار پوهه کارکونکو د ټاکلو او گمارلو په ترڅ کې د رڼې او آزاده سيالۍ له لارې ښاغلي عبدالحميد سهاک چې مخکې تردې يې د اساسي قانون له پلي کيدو څخه د څارنې په کمېسيون کې دنده ترسره کړې وه او د حقوقو په برخه کې د ماسترۍ تر کچې لوړې زده کړې لري، د افغانستان بانک د حقوقي مشاور په توگه وټاکه او هغه يې د افغانستان بانک د کارکونکو په گډون د دې آمریت کارکونکو ته وپېژانده.

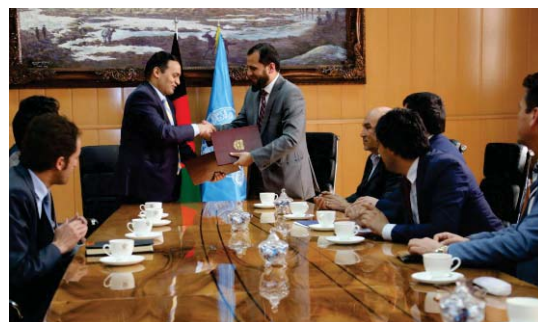
د افغانستان بانک دویم مرستیال ښاغلي محمد قسیم رحيمي د دې غونډې پرمهال وویل چې د افغانستان بانک نږدې ۲۵ آمریتونه لري او هڅه کوي چې د یوه مالي عصري او پرمختللي سیستم لپاره لارې چارې هوارې کړي.

هغه زیاته کړه چې تل هڅه کوي د چارو د پرمختګ او ښې همغږۍ په موخه وړ، با استعداد او نوښتګر کسان تشخیص او د یوې رڼې آزمویښې له لارې په لوړو مدیریتونو کې په دندو وگماري.

په پای کې ښاغلي عبدالحميد سهاک هم د افغانستان بانک له مشرتابه پلاوي څخه د مننې ترڅنګ ژمنه وکړه چې د ورسپارل شویو چارو د لا ښه والي لپاره به له ریښتینولۍ، روڼتیا او صداقت څخه کار واخلي او د مالي سیستم د قانوني برخې د پرمختګ لپاره به هیڅ ډول هڅې او هاندونه ونه سپموي.

د افغانستان بانک د حقوقي مشاوریت اداره په ۱۳۸۳ کال کې د افغانستان بانک په اډانه کې جوړه شوی. د تسوید په گډون د افغانستان بانک د قوانینو او مقررو په اړه د لازمو مشورو او لارښودنو وړاندې کول، د هېواد له نورو نافذه قوانینو سره د افغانستان بانک د تقنیني سندونو همغږي کول یا تعدیلول، د افغانستان بانک حقوقي او تقنیني اړتیاوو ته ځواب ورکول، له دولتي ادارو، نړیوالو سازمانونو سره په غونډو کې گډون (په هغه صورت کې چې دا غونډې د افغانستان بانک حقوقي موضوعگانې او مسئولیتونه راوښاري) د دې ادارې مسئولیتونو جوړوي. د یادونې وړ ده چې د ښاغلي عبدالحميد سهاک په پېژندنه کې د افغانستان بانک د بېلابېلو شعبو د آمرینو او مرستیالانو ترڅنګ یو شمیر کارکونکو هم گډون کړی وو. □

امضای تفاهم نامه همکاری های میان د افغانستان بانک و وزارت محترم مالیه

کابل، ۱۵ حوت سال ۱۳۹۶

د افغانستان بانک تفاهمنامه دو جانبه را جهت گسترش سکتور بیمه با وزارت مالیه جمهوری اسلامی افغانستان امضا نمود.

هدف امضای این تفاهم نامه که توسط نماینده گان باصلاحیت هر دو نهاد، محترم میر احمد شکیب آمر عمومی توسعه خدمات مالی و محترم محمد موسی کاموی رئیس عمومی امور بیمه های وزارت محترم مالیه به امضا رسید، زمینه سازی برای همکاری های سکتوری در بخش بیمه می باشد و توقع می رود تا با تطبیق آن روند انکشاف سکتور بیمه و نهادهای نه کردن فرهنگ و گسترش استفاده از خدمات بیمه در کشور تحقق یابد.

به اساس این توافق نامه، د افغانستان بانک وعده سپرده است تا در بخش اصول گلی نظارتی، خدمات مالی اسلامی، مرور قوانین و مقررات مربوط به بیمه و چند بخش دیگر با وزارت مالیه همکاری تخنیکي نماید. □

د افغانستان بانک له خوا د مارچ اتمې په موخه د

ښځو نړيواله ورځ ولمانځل شوه

کابل، ۱۳۹۶ کال د کب ۲۰ مه - د ښځو د نړيوالې ورځې په مناسبت جوړې شوې پرمېنې غونډې کې د افغانستان بانک د لوی رئيس په ګډون د افغانستان بانک ګڼ شمير ښځينه کارکوونکو ګډون کړی وو.

په غونډه کې د افغانستان بانک لوی رئيس ښاغلي خليل صديق د ښځو د نړيوالې ورځې په مناسبت د افغانستان بانک ټولو ښځينه کارکوونکو ته د دې ورځې مبارکي وويله او د هغوی کړنې او لاسته راوړنې يې وستايلې او ورته يې د نورو برياليتوبونو هيله وکړه.

نوموړي همدارنګه وويل چې د افغانستان بانک مشرتابه پلاوی هڅه کوي چې د ښځو لپاره د لا زياتو آسانتياوو برابرولو په برخه کې کونکي ګامونه پورته کړي، ځکه ښځې نه يوازې په کورني نظام کې د کار کولو وړتيا لري، بلکې د کور له څلورو ديوالونو څخه بهر هم کولای شي خلکو ته د خدمت جوګه شي.

د غونډې په بهير کې ګډون والو مېرمنو په استازيتوب، د ښځو استازې اغلې عزيزې دلاوري هم د افغانستان بانک له مشرتابه پلاوي څخه د دې ورځې د لمانځنې په مناسبت مننه وکړه او زياته يې کړه چې د مارچ اتمه دې د افغانستان بانک ټولو مېرمنو ته مبارک وي او ښځې يې د ټولنې او را تلونکو نسلونو روزونکې وبللې.

په پای کې ګډونوالو ښځو هم په خپل منځ کې يو بل ته د اتم د مارچ مبارکي ورکړه او د افغانستان بانک له خوا ټولو ښځينه کارکوونکو ته نغدي پيسې د ډالۍ په بڼه ورکړل شوې او غونډه د ښځو له خوا د ځانګړې غرمې په خوړلو سره پای ته ورسېده.

په همدې حال کې د افغانستان د زونونو له ډلې د افغانستان بانک لويديځ زون د مارچ اتمه (د ښځو نړيواله ورځ) د ښځو د پوستون او له بېلابېلو تاوتریخوالو سره د مبارزې ترشعار لاندې په لويديځ زون کې ولمانځله.

د افغانستان بانک د لويديځ زون آمريت د هېواد له ټولو ښځو په ځانګړې توګه د افغانستان بانک له ښځينه کارکوونکو څخه چې د افغانستان مالي سيستم د پياوړتيا او غښتلتيا په موخه خپلې مټې رانغاړلي او د تېرو په پرتله خپلې چارې کړندلې او همغږې کړي مننه وکړه او له لوی خدای (ج) له دربار څخه يې ورته د افغانستان په اقتصادي پرمختګ کې د بريا هيله وکړه.

همدا ډول د لويديځ زون آمريت د افغانستان بانک له ښځينه کارکوونکو څخه مننه وکړه چې د افغانستان بانک د موخو لپاره يې خپلې هڅې جاري ساتلي. د لويديځ زون آمريت ټولو ښځو په ځانګړي توګه د افغانستان بانک کارکوونکو ته د ښځو د نړيوالې ورځې مبارکي ورکړه. د يادونې وړ ده چې په دې غونډه کې چې د اتم د مارچ د ورځې د لمانځلو په مناسبت په هرات کې جوړه شوې وه ۶۵ تنه ښځينه کارکوونکو ګډون کړی وه. ■

تيم فوتبال د افغانستان بانک در بين چهار تيم

برتر قرار گرفت

در مسابقات ليگ فوتبال ادارات دولتي که ميان چهارده تيم برگزار گرديده بود، تيم فوتبال د افغانستان بانک برنده چهار مدال، يک تقدير نامه و کپي را به عنوان تيم جوان مرد اين ليگ از سوی فدراسيون عمومي فوتبال افغانستان کسب کرد.

اين مسابقات دوستانه که چند ماه قبل ميان ادارات دولتي تحت نظر فدراسيون کابل در غازي استديوم آغاز شده بود، به تاريخ ۱۳۹۶ / ۱۲ / ۱۸ پايان يافت.

در روز نهايي اين مسابقات که در ميدان سبز فدراسيون کابل برگزار گرديده بود، تيم فوتبال د افغانستان بانک شامل چهار تيم برتر اين مسابقات شده و از چهارده تيم ادارت مختلف مقام چهارم را از آن خود کرد.

در اين مسابقات د افغانستان بانک پيام خود را در قسمت ترويج پول افغاني به اذهان عامه رساند.

قابل يادآوری است که در اخير اين مسابقات جوايزی که از سوی فدراسيون فوتبال افغانستان آماده گرديده بود، برای تيم های برنده توزيع گرديد.

بايد گفت که در روز نهايي اين مسابقات بر علاوه علاقه مندان ورزش تعدادی از نماينده گان مشرانو جرگه، ولسی جرگه، نماينده گان فدراسيون فوتبال، کمیته ملی المپيک، نماينده گان وزارت محترم ماليه، رياست خزاین، شرکت مخابراتی (ام تی ان) و نماينده گان رسانه های ملی و خصوصی اشتراک نموده و ورزش کاران را تشويق نمودند. ■

خط آهن پنج جانبه میان افغانستان و کشورهای همسایه

عبدالحمید شاهین

گاز طبیعی، زغال سنگ، تیل، سنگ مرمر، کرومیک، مس، گوگرد، آهن، سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی، زراعت ارگانیک، محصولات خشک و تازه، منابع معدنی کشور، بخصوص آهن، مس و زغال سنگ به راه های مواصلاتی نیاز دارد تا با استفاده از آن در زمینه رشد اقتصاد کشور تلاش صورت گیرد.

افغانستان با داشتن منابع فوق، سالانه ظرفیت حمل و نقل بیست تا سی میلیون تن بار را دارد. تمامی مواردی که در فوق از آنها یاد آوری گردید، حمل و نقل آنها چه در داخل کشور و چه خارج از آن، بدون موجودیت خط آهن دشوار بوده و انکشاف و ترقی در شرایط فعلی بدون خط آهن زیاد مشکل به نظر می رسد، بناً آغاز خط آهن پنج جانبه بحیث یکی از وسایل خوب و مهم انکشاف و ترقی افغانستان در تمامی عرصه ها پنداشته می شود. □

منابع:

1. www.mizanonline.ir خط آهن پنج جانبه دسترسی افغانستان به بندر چابهار / تاریخ نشر ۷ میزان ۱۳۹۵
2. afkhabar.com افغانستان با احداث خط آهن پنج جانبه به اروپا وصل می شود / تاریخ نشر ۲۷ میزان ۱۳۹۵
3. شبکه خط آهن افغانستان تا سال ۲۰۳۰ تکمیل خواهد شد تاریخ نشر ۱۵ قوس ۱۳۹۵ / www.bbc.com

دیگر بخش های مهم آن ساخته شده است و گفته می شود که با تکمیل شدن راه آهن بخش افغانستان، این پروژه به پایه اکمال می رسد. باید یاد آور شد که تحقق این پروژه بزرگ موقعیت استراتژیک افغانستان را از نگاه اقتصادی در میان کشورهای شامل این پروژه ارتقا می دهد.

در شرایط کنونی پیشرفت اقتصادی کشور ما رابطه تنگاتنگ به خط آهن و راه های مواصلاتی معیاری دارد، زیرا خط آهن نیز وسیله انکشاف ثروت می باشد و انتقال محصولات زراعتی و صنعتی از محل تولید تا مصرف، صادرات و واردات کشور ما را سهل و آسان می سازد.

نبود خط آهن و راه های مواصلاتی، حمل و نقل افغانستان را نسبت به سایر کشور ها از نگاه اقتصادی پیچیده و پر مصرف نموده و تولید کننده گان کشور را از نگاه اقتصادی به مشکل مواجه ساخته است. راه های آهن در کشور میان مراکز تولید و مصرف کننده گان یک امر ضروری پنداشته شده و تولیدات زراعتی را با قیمت نازلتر به دسترس استفاده کننده گان قرار می دهد و همچنان از فاسد شدن محصولات زراعتی که همیشه دهاقین کشور از این ناحیه ضربه می بینند، جلوگیری بعمل می آید. راه های مواصلاتی در انکشاف روستا ها که یک قسمت اقتصاد کشور را تشکیل می دهند، نیز تعیین کننده است.

افغانستان با داشتن زمین های حاصلخیز، اقلیم مناسب و منابع زیر زمینی مثل معادن

افغانستان یک کشور کوهستانی است که از جنوب و شرق با پاکستان، از غرب با ایران، از شمال با کشورهای چون تاجکستان، ازبکستان و ترکمنستان و از شمال شرق با چین هم مرز می باشد. صادرات و واردات این کشور از راه زمین صورت می گیرد.

افغانستان همواره جهت توسعه تجارت خود راه های گوناگون را برگزیده که یکی از آنها خطوط آهن می باشد.

عضویت افغانستان در اتحادیه بین المللی راه آهن، UIC در هشتادوسومین اجلاس مجمع عمومی این اتحادیه که بتاريخ ۱۲ دسمبر ۲۰۱۳ در فرانسه برگزار گردیده بود، به تصویب رسید. اکنون راه آهن افغانستان رسماً عضویت این اتحادیه را دارا بوده و از این طریق می خواهد از نگاه اقتصادی به کشورهای منطقه و جهان وصل شود.

طول کل خطوط احداث شده راه آهن در افغانستان حدود ۱۳۵ کیلومتر بوده که یک بخش آن در بلخ مورد استفاده قرار گرفته است، اما بخش های دیگر آن در هرات و سایر جاها نیاز به ساخت و ساز بیشتر دارد. در حال حاضر افغانستان در تلاش است تا شبکه خط آهن خود را انکشاف داده و به شبکه راه آهن بین المللی بخصوص خط آهن پنج جانبه وصل نماید.

خطوط آهن افغانستان، چین، قرغزستان، تاجکستان و ایران (خط آهن پنج جانبه) تا سال ۲۰۳۰ تکمیل خواهد شد. راه آهن پنج جانبه به جز از افغانستان در چهار کشور

مزایای انرژی

تجدید پذیر در افغانستان

افغانستان معادن سرشار برای تولید انرژی دارد که تا فعلاً دست نخورده باقی مانده اند. بر اساس تحقیقات انجام شده توسط اداره ناسا، افغانستان دارای منابع سرشار زغال سنگ و گاز طبیعی بوده که منابع خوبی برای تولید انرژی محسوب می گردد.

افغانستان در سال ۲۰۰۹ میلادی منشور مرکز بین المللی انرژی قابل تجدید را امضاء نمود و بعد از گذشت ۷ سال به حیث یکصد و پنجاهمین عضو این مرکز پذیرفته شد.

افغانستان با کسب عضویت در این مرکز میتواند در قسمت تولید انرژی تجدیدپذیر مانند انرژی آفتابی و بادی مورد حمایت این مرکز قرار گیرد و با

استفاده از این نوع انرژی به مرور زمان برق وارداتی را تعویض و از انرژی تولید شده در کشور استفاده نماید.

قابل یادآور است که تنها گاز و زغال سنگ منبع تولید انرژی در کشور نبوده، بلکه در کنار آنها انرژی آفتابی و بادی نیز از منابع خوب تولید انرژی محسوب می گردند. یکی از خوبی های استفاده از منابع انرژی آفتابی و بادی این است که نصب و مونتاژ انرژی آفتابی و بادی ارزان، آسان، دوامدار و امکان نصب و استفاده از آن در تمام نقاط کشور میسر می باشد.

اگر افغانستان تمام ظرفیت های موجود را در بخش انرژی آفتابی و بادی به کار اندازد، می تواند بیشتر از نیاز کشور

انرژی تولید نماید. در حال حاضر افغانستان بطور اوسط حدود ۶۰۰۰ میگاوات انرژی ضرورت دارد که با استفاده از منابع انرژی خود می تواند علاوه بر تولید انرژی مورد ضرورت کشور، به یک کشور صادر کننده انرژی مبدل گردد و اقتصاد خود را رونق دهد.

جهت فعال سازی انرژی تجدیدپذیر در کشور، به سرمایه گذاری های سکتور خصوصی نیز ضرورت است. در این عرصه باید سرمایه گذاران داخلی و خارجی تشویق گردند. انرژی تجدید پذیر که یک انرژی با دوام و مطمئن است می تواند به محیط زیست و جلوگیری از آلودگی هوا نیز کمک

»

کند.

افغانستان نظر به موج شعاع خود میتواند از هر متر مربع زمین خود ۵ کیلو وات انرژی رایگان از نور آفتاب تولید کرده و در ضمن برای بیشتر از ۵۰۰ هزار نفر شغل دائمی ایجاد نماید. سرمایه گذاری در بخش انرژی تجدیدپذیر مزایای فراوان دارد که از جمله میتوان از دوباره تجدید شدن انرژی در مدت زمان کوتاه توسط طبیعت اشاره نمود.

بناءً اگر در این بخش سرمایه گذاری های کلان صورت گیرد، به نفع کشور خواهد بود و ما شاهد رشد اقتصادی وسیع خواهیم بود.

بخاطر تطبیق هر چه بهتر سیستم انرژی تجدیدپذیر، افزایش همکاری های بین ادارات مختلف در بخش های مختلف سکتور انرژی تجدید پذیر، ترویج فرهنگ استفاده از انرژی های تجدیدپذیر در میان مردم، عضویت در چندین سازمان بین المللی انرژی تجدیدپذیر، ترتیب پالیسی تشویق سرمایه گذاری خصوصی در بخش انرژی تجدیدپذیر، تعویض سیستم

چراغ های پر مصرف به چراغ های کم مصرف، تشویق سرمایه گذاری سکتور خصوصی در این بخش، آماده سازی، تکمیل و بهره برداری از پروژه های تحت کار و نیم کاره در سراسر کشور، جلب حمایت سرمایه گذاران خارجی و سرانجام جلب حمایت و همکاری مردم در اجرای این پروژه ها لازم و ضروری پنداشته میشوند.

تولید انرژی از منبع باد و آفتاب، علاوه بر حفظ محیط زیست، باعث رهایی از وابستگی بیش از حد به واردات گاز، تیل و برق از خارج شده و باعث تأمین برق مورد نیاز روستاهای دور افتاده نیز می گردد. تا حال در بسیاری مناطق افغانستان هنوز برق وجود نداشته و بیش از سه چهارم حصه ساکنین روستایی کشور به سیستم منظم برق دسترسی ندارند. این در حالیست که دسترسی مطمئن به برق در افغانستان پایه و اساس رشد اقتصادی، خدمات صحی بهتر و اشتغال را تشکیل می دهد.

امیدواریم، با شتاب هر چه بیشتر برنامه تحقق انرژی تجدیدپذیر در کشور دنبال شود تا در نتیجه آن از تولید انرژی که

به قیمت گزاف آنرا از کشورهای همسایه وارد می نمائیم، رهایی یافته و پول هنگفتی را که در این بخش به مصرف می رسد، در سایر بخش های زیربنایی استفاده بهینه بعمل آورده تا اقتصاد مردم رشد نماید. ■

منابع:

1. <https://www.pajhwok.com> / عنوان /

فرصتهای سرمایه گذاری در سکتور انرژی

افغانستان تاریخ نشر ۷ اگست ۲۰۱۷ نویسنده:

بریالی نایاب

2. www.sada-e-azadi.net / عنوان /

اتحادیه انرژی قابل تجدید ایجاد شد

3. <http://mew.gov.af> / عنوان / استفاده از

انرژی های قابل تجدید نسل های آینده ما را

مصنوع می سازد

افغانستان به سعودي عربستان ته د ميلیونونو ډالرو مېوه صادروي

افغان سوداگرو په دوبي کې نړيوال نندارتون کې د څه باندې شل ميلیونه ډالرو په ارزښت هوکړه ليکونه لاسليک کړي دي.

د (گول فوډ) په نوم دغه نندارتون کې چې پنځه زره سوداگرو په کې خپل توکي نندارې ته ايښي وو، د امريکا د نړيوالې پراختيايي ادارې (USAID) ۲۵ افغان سوداگرو ته هم د ګډون اسانتيا برابره کړې وه. هند او سعودي عربستان د هغو هېوادونو له ډلې دي چې د افغانستان د کرنيزو توکو اخيستو ته يې ليوالتيا ښودلې ده. له دې سره هند د افغانستان د وچې او تازه مېوې تر ټولو ستر واردونکی هېواد شو، خو اوس د امريکا نړيواله

پراختيا اداره وايي، ځينو افغان سوداگرو سره يې مرسته کړې چې خپل سوداگريز توکي سعودي عربستان ته هم صادر کړي.

د (يو.ايس.اې.آی.ډي) ادارې چارواکو ويلي، دوبي کې جوړ نندارتون کې افغان سوداگرو د څه باندې شل ميلیونه ډالرو په ارزښت د کرنيزو توکو هوکړه ليکونه لاسليک کړي. په هوکړه ليکونو کې اته څلوېښت سلنه صادراتو ته هند او ۱۷ سلنې ته سعودي زړه ښه کړی دی.

د گول فوډ په نوم دغه درويشتم نړيوال نندارتون کې افغان سوداگرو د خپل هېواد منډې، انگور، انار، زعفران، خربوزې، زرد الو او ممیز نندارې ته ايښي وو. د افغانستان د سوداگري خونې وياند صيام الدين پسرلی هم وايي په ۱۳۹۶ کال کې د

صادراتو کچه د تېر کال پرتله ۴۶ سلنه ډېره شوې ده. يوشمېر سوداگريز وايي، د توکو د صادراتو لپاره پوره اسانتياوې نه لري. د کندهار د تازه مېوې د صادرولو کميسيون مشر حاجي ناني وايي، دولت او سوداگريز خونه يې په ستونزو غوړ هم نه ګروي.

د ۹۳۰۰ جريب زمين در ۲۳ ولايت نهال پسته غرس می شود

وزارت زراعت و مالدارۍ افغانستان می گوید، قرار است در سال آینده خورشیدی در ۹۳۰۰ جريب زمين در ۲۳ ولايت کشور، نهال پسته غرس شود. اکبر رستمی سخنگوی اين وزارت به راديو آزادی گفت که ۲۵ تا ۴۰ درصد هزينه اين پروژه از سوی اين وزارت و متباقي آن از سوی دهاقين و

سرمایه گذاران پرداخت می شود. آقای رستمی افزود که با ایجاد باغ های پسته، افغانستان بار دیگر به کشور صادراتی پسته مبدل خواهد شد.

در همین حال مؤسسه "میرسی کور" برای دهاقين ولايت های کندهار، هلمند و ارزگان از طريق پروگرام معيشت ۴۵۰ باغ پسته ایجاد می کند.

مقامات محلی ولايت کندهار هنگام توزیع هزاران نهال پسته در ولسوالی دند اين ولايت گفتند که اين پروگرام از سوی اداره مبارزه با مواد مخدر، اداره مبارزه با جرایم سازمان ملل متحد و اتحادیه اروپا تمويل می شود که هدف آن گسترش کشت حلال کمک با باغبان ها و جلوگیری از مواد مخدر است.

بر اساس اين برنامه ۲۵ باغ

پسته در کندهار، ۱۴۰ باغ در هلمند و ۶۰ باغ هم در ولایت ارزگان در ولسوالی‌های میوند، پنجوایی، ژیری، دند، ارغنداب، تخته پل و سپین بولدک ایجاد خواهند شد که برای تحقق آن ۳۰ هزار نهال اختصاص داده شده است.	کنار این که ثمر و فایده خوب دارند ضرورت به آب کم دارند.	لاسلیک شول.	تعمیراتی شرکت له مشر سره لاسلیک کړي. د دغه کانال د جوړېدو په پایله کې به نه یوازې دا چې ډېرې ځمکې خړوبې شي، بلکې د سیلونو له مخنیوی او د برېښنا له تولید سره به هم مرسته وکړي. د معلوماتو له مخې چې د کجکي د دوهم فاز په جوړېدو سره د اوبو ظرفیت ۲ اعشاریه صفر ۳۴ متر مکعب ته لوړېږي چې ورسره به ۲ لکه ۷۶ زره هکتاره ځمکه خړوبه او کرنې ته چمتو شي.
این پروگرام از سوی اداره مبارزه با مواد مخدر، جرایم سازمان ملل متحد و اتحادیه اروپا تمویل می‌شود که هدف آن جلوگیری از مواد مخدر، گسترش کشت حلال و کمک با باغبان‌ها است.	قابل یاد آوری است که نظر به نباتات دیگر، نهال‌های پسته خوب است، باغبان‌های کندهار بیشتر خواستار این نهال‌ها هستند چون در کندهار آب کافی وجود ندارد و این درختان آب کم ضرورت دارند، خوشبختانه که باغ‌های پسته در بعضی از ولسوالی‌های کندهار نتیجه خوبی داده است.	د کجکي بند د دوهم فاز تړون لاسلیک شو	د کجکي بند د دوهم فېز قرارداد د ولسمشر غني او اجرای ریس په وړاندې د اوبو او انرژۍ د مرستیال وزیر محمد گل ځلمی او د ۷۷ تعمیراتی کمپنۍ د ریس سلیمان سیلیف له خوا لاسلیک شو. ټاکل شوې ده چې ۷۷ تعمیراتی شرکت پر دې پروژو ۱۷۵ میلیون ډالره ولگوي او ۱۰۰ میگاواټه برېښنا تولید کړي. د افغانستان برېښنا شرکت به په دغو بندونو کې تولید شوې برېښنا د ۲۰ کلونو لپاره په بیه اخلي. د زمین داور د اوبو کانال او د موسی کلا بند د جوړېدو قرارداد د افغانستان د کرنې او مالدارۍ وزیر نصیراحمد درانی د ۷۷

سرچینې:

بي بي سي، ۱۶ مارچ ۲۰۱۸ - ۲۵ کب ۱۳۹۶

راديو آزادي حوت ۱۷، ۱۳۹۶

آزادي راډيو: خپرونه: ۱۵ حوت ۱۳۹۶

حکومت د اقتصادي وضعیت ښه کېدو ته جدي هوډ لري

افغانستان د تېرې يوې نيمې لسيزې په ترڅ کې د سيمې هېوادونو سره بېره له ګاونډي هېوادونو سره ګڼ شمېر اقتصادي تړونونه او هوکړه ليکونه لاسليک کړي دي، چې هوايي دهليزونه، سوداګرۍ پراختيا، رېل پټلۍ، د ګازو نل ليکې لېږد، د سړکونو رغونه او نور اقتصادي موضوعات رانغاړي چې په لاندې کرښو کې ځينو دغو تړونونو ته ځغلنده کتنه کوو.

د افغانستان - قزاقستان تر منځ د هوايي دهليز د پرانيستلو په ترڅ کې لومړني پروازونه هم نوموړي هېواد ته ترسره شول. چارواکي وايي چې د دغه هوايي دهليز له لارې لومړني پرواز کې شاوخوا ۴ ټنه بادرنگ او روميان او ګڼ شمېر افغانۍ غالي قزاقستان هېواد ته وليږدول شوې.

په پام کې ده چې د عربي هېوادونو سربېره له اندونيزيا، سربلانکا او آن د منځنۍ آسيا له يو شمېر نورو هېوادونو

سره هم هوايي دهليزونه جوړ او ورسره سوداګريزه راکړه او ورکړه ترسره شي. د سوداګرۍ خونې د چارواکو په اند قزاقستان ته د توکو لېږد او رالېږد د ځمکنۍ لارې په پرتله له هوايي لارې څخه ارزانه پريوزې او لېږدول يې هم په کم وخت کې کېږي. د يادونې وړ ده چې مخکې تر دې افغانستان له هند سره هم د هوايي دهليزونو له لارې د وارداتو او صادراتو لړۍ پيل کړې ده، چې افغان سوداګرو لپاره ګڼې آسانتياوې رامنځته کړي دي.

له ازبکستان، قزاقستان، ترکمنستان، تاجکستان، آذربايجان او هندوستان سره د اقتصادي راکړې او ورکړې پراختيا کولای شي د اقتصادي پرمختګ لپاره لارې چارې هوارې، کرنيزو حاصلات زيات او د بزګرانو د محصولاتو لپاره نړيوال بازار ومومي.

اوسمهال افغانستان او ازبکستان دواړه ګاونډي هېوادونه يو بل ته په بې ساري

ډول نږدې شوي دي، چې د اړيکو په دغه نوي پرانيستل شوي فصل کې د دواړو هېوادونو ترمنځ د راکړې او ورکړې د پراختيا لپاره ګڼ شمېر تړونونه لاسليک شوي او ورځ تربلې يې سوداګريزې اړيکې پراخېږي.

په منځنۍ آسيا کې هر هېواد د طبيعي زيرمو له اړخه، ځان ته ځای ځای ګڼي لري چې ازبکستان د انرژۍ او کرنيزو محصولاتو له اړخه مهم هېواد ګڼل کېږي. څو پېړۍ وړاندې د سمرقند، ترمز او بخارا پنبې ته نړۍ ګوته په غاښ وه او د شوروي استعمار لپاره همدغه هېواد سويلي آسيا ته د رسيدو دروازه بلل کېده چې د دوستۍ په نوم پل يې له افغانستان سره نښتی وو او اوس دغه دوستي ورځ تر بلې پراختيا مومي.

د همدې پرمختګونو په ترڅ کې د افغان ولسمشر جلالتماب محمد اشرف غني او د هغه د ازبک سيال شوکت ميرضيایف ترمنځ د يوه نوي پړاو د پرانيستل کېدو

»

په اړه د يوه تړون لاسليک کېدل وو چې دا هم لاسليک شو چې د دی تړون پر بنسټ د افغانستان تر لوېديځ هرات ولايت د څه باندې ۶۰۰ کيلومترو په اوږدوالي د بلخ تر حيرتانو پورې د اورگاډي پټلۍ د پراختيا چارې به په راتلونکو کلونو کې بشپړې شي.

د افغانستان په تاريخ کې په لومړي ځل شمال له لويديځ سره د اوسپنې د داسې کرښې په مټ نښلول کېږي، چې د دغو جنگ خپلو سيمو او په ټولنه کې د افغانستان اقتصادي څېرې ته به بدلون ورکړي. دغه راز له دغو هېوادونو په ځانگړي توگه له ترکمنستان سره د ټاپي پروژې پلي کول دي، چې يوازې د گازو د لېږد نل لیکه نه، بلکې په افغانستان کې د يوه نوي اقتصادي دهليز پرانيستل دي چې د گازو نل لیکې سر بېره د برېښنا مزې، رېل کرښه، سړک او نوري فايبر پروژې له ځان سره رانغاړي.

د افغانستان د حلقوي سړک د بشپړېدو آرمان لا په شمال لوېديځ بادغيس کې نه دی پوره شوی، له ازبکستان څخه د اورگاډي د دې جوړېدونکې پټلۍ په نوم را الوتې شمال به په سيمه کې د انرژۍ او راکړې او ورکړې داسې اقتصادي خوځښت رامنځ ته کړي، چې د ډېرو په

باور د دې شمال له برکته به يې د سويل او ختيځ پانگوال د خپلو فابريکو او پانگونو لپاره دوامداره برېښنا او د منځنۍ آسيا بازار ته لاس رسې ومومي.

د دې ترڅنگ افغانستان هيله لري چې د منځنۍ آسيا په ځانگړي توگه د ترکمنستان د اقتصادي سرچينو څخه په گټې اخيستنې سره په سياسي برخه کې ځان له وابستگۍ را بهر او په حقيقت کې افغانستان د گاونډيو هېوادونو د اقتصادي او سوداگريزې اړتيا په توگه مطرح شي. بل لوري ته دا چې افغانستان هم د منځنۍ آسيا هېوادونو سره د ښو اړيکو په لرلو سره ځان نړيوالو بازارونو او سمندري لارو ته رسول غواړي چې د اقتصادي اړيکو په پراختيا سره به په وچه کې له راگير حالت څخه د افغانانو د ژغورنې يو هيله يې بشپړه شي.

دا سمه ده چې ترکمنستان د منځنۍ آسيا د هېوادونو په منځ کې د انرژۍ او نفتي موادو پلازمينه ده، خو د ترکمنستان لپاره تر ټولو مهم بازار سوېلي آسيا دی، چې په تگ کې يې افغانستان ته ډيره اړتيا لري.

همدا ډول د افغانستان او منځنۍ آسيا هېوادونو ترمنځ د اړيکو پراختيا کولی

شي د دې گټو خونديتوب ته د عمل جامې ورکړي. په سيمه ايزه کچه د اقتصادي فرصتونو رامنځته کول او پرې د سيمې هېوادونو راټوليدل د سيمې له تلپاتې سولې، ټيکاو او اقتصادي پرمختگ سره مرسته کوي، ځکه ټول هېوادونه بيا هڅه کوي چې د گډو گټو هېوادونو په سوله او ثبات کې خپلې گټې ولټوي.

افغانستان د نړۍ د وصيلدو په نقطې بدليدونکې دی او ډير ژر به افغانستان خپلې جغرافيايي موقعيت څخه لويې گټې ترلاسه کړي او په دې سره به ځان بساينه خپله او د نړۍ د اړتياوو د بشپړېدو په پله بدل شي. لرې نه ده چې افغانستان خپل تاريخ بيا را ژوندی کړي او د خپل ستراتيژيک موقعيت له کبله په سيمه کې د منځنۍ او سويلي آسيا ترمنځ اقتصادي اغېزناک رول ولوبوي. ■

اخيستنې:

1. <https://www.arpana.com/47099>

//د-هوايي-دهليز-له-لارې-قزاقستان-نيټه-

د کب ۶ مه

2. <http://newsupdatesaf.com/news>

صيام الدين، د کب شپږمه، له رسنيو سره

مرکه

بازار بورس و مشهور ترین بورس های جهان

با پیشرفت روز افزون تکنالوژی، پیچیده گی روابط اقتصادی و تجاری در جهان و گسترش این روابط تصمیم گیری ها در قضایای مربوط به تجارت را پیچیده تر و مشکل تر می سازد. از همین رو تصمیم گیرندگان روابط اقتصادی در جهان همواره تلاش می نمایند تا با استفاده از شاخص های معین و یکسان بتوانند آینده بازار و اقتصاد را در سطح کل پیش بینی نموده و از طرف دیگر اتفاقات و رخداد های اقتصادی را در جهان مجزا از مسائل و رویداد های سیاسی تجزیه و تحلیل کنند تا از این طریق بتوانند در مورد بحران ها تصمیم درست تری را روی دست گیرند. در این راستا، موضوع بازار به عنوان یکی از مهم ترین و تأثیر گذارترین عاملی که به خوبی قادر است تا وضعیت اقتصادی کشورها را منعکس سازد از اهمیت ویژه برخوردار می باشد. یکی از این بازارها، بازار بورس است که باید جایگاه بورس ها

را اعم از بورس کالا و بورس سهام به صورت ویژه مورد بررسی قرار داد. در کل پیدایش بورس های کالا در دنیا از آنجا آغاز گردید که اقتصاد کشورها بعد از قرن ۱۹ میلادی دیگر پاسخگوی نیازهای اقتصادی محسوب نمی شد. وجود برخی مشکلات در بازار کالا و به تبع آن نوسانات قیمت کالاها و همچنین برخی از نارسایی ها و ناکارآمدی های بازارهای سنتی از یک طرف و مزایا و منافع ایجاد و راه اندازی بورس های کالا و توانمندی آنها در رفع مشکلات از سوی دیگر، عبارت از مهم ترین انگیزه ها و عواملی می باشند که موجب پدیدار شدن بورس های کالا در صحنه اقتصاد کشورها شدند.

نارسایی های بازارهای سنتی، عدم شفافیت در قیمت و فقدان تضمین های لازم برای معامله گران از مهم ترین دلایل راه اندازی بورس کالا در جهان بوده است. در چنین شرایطی راه اندازی بورس های کالایی و به

تبع آن، استفاده از ابزارهای مشتقه، منجر به ایجاد یک نظام سازمان یافته داد و ستد و توزیع کالاها در کشورهای مختلف شده و راه ورود به بازارهای جهانی را برای کشورها آسان نموده است.

از اینرو، هم اکنون صدها بورس کالایی مودرن در سراسر جهان موجود است که قدیمی ترین آنها بورس تجاری شیکاگو با ۱۷۰ سال سابقه، بورس فلزات لندن با ۱۳۰ سال سابقه، بورس کالای نیویارک، بورس توکیو، بورس کالای شانگهای، بورس کالای هند، بورس امارات، بازار نزدیک، بورس فرانکفورت، بورس استرالیا و بورس فرانسه می باشند.

در معرفی بازارهای کالایی مهم جهان باید گفت، بورس های لندن و نیویارک به لحاظ گستردگی فعالیت از اهمیت بسزایی برخوردار بوده و همچنین بیشترین بورس های کالا در این دو کشور مستقر اند که دامنه فعالیت آنها سراسر جهان را در بر می گیرد. برعلاوه کشورهای

»

اروپایی، اغلب کشورهای تازه صنعتی و کشورهای سوسیالیستی سابق نیز دارای بورس‌های مهم کالا هستند.

بازارهای بورس، بازارهای اند که خریداران و فروشندگان آنها یکدیگر شانرا در این بازار ملاقات نموده و در کنار بانک‌های مرکزی، بورس هر کشور نمادی از اقتدار و توانمندی‌های اقتصادی آن کشور محسوب می‌گردد.

جهت معلومات بیشتر علاقمندان اقتصاد در اینجا به شکل خلاصه به مشهورترین بازارهای بورس اشاره می‌نمائیم.

بزرگ‌ترین و با اعتبارترین بورس دنیا بورس نیویارک است. به طوری که ارزش بازار شرکت‌های موجود در این بورس به ۱۸ تریلیون دالر می‌رسد. شرکت‌ها با ورود به این بورس از حیثیت و اعتبار خاصی برخوردار شده و به سرعت معروف و مشهور می‌شوند. شاخص اصلی اقتصادی بازار نیویورک، داوجونز است. ورود به این لست موارد خاصی را می‌طلبد و بعد از پذیرفته شدن در بورس نیویارک شرکت‌ها باید الزامات مشخص شده را رعایت و گزارش‌های منظم را به بورس ارائه دهند.

نزدک، یک بازار دیگر سهام، اما به شکل بازار معامله الکترونیک در امریکا است که با حضور بیش از ۳۲۰۰ شرکت، بیشترین مقدار معامله سهام را نسبت به هر بازار دیگری در جهان دارد. این بازار در سال ۱۹۷۱ توسط انجمن ملی معامله گران اوراق بهادار پایه‌گذاری شده است.

بورس لندن یا LSE یک بازار اوراق بهادار واقع در لندن، پایتخت انگلستان است. این بورس در سال ۱۸۰۱ تأسیس شده و با فهرست‌هایی بیرون کشوری مانند شرکت‌های بریتانیایی، یکی از بزرگ‌ترین بورس‌های جهان به شمار می‌رود. این بازار بخشی از گروه بورس لندن است.

یکی از بورس‌های دیگر، بازار بورس توکیو می‌باشد که در جاپان است و سومین بورس معتبر دنیا با ۲ هزار و ۲۹۲ شرکت پذیرفته شده و بازاری به ارزش ۸/۳ تریلیون دالر به حساب می‌آید.

بازار بورس فرانکفورت نیز یکی از بازارهای مهم سهام جهان است که از لحاظ سرمایه، در رتبه دوازدهم جهان قرار دارد و در فرانکفورت آلمان واقع است و توسط بورس آلمان اداره می‌شود و از

شهرت بالایی برخوردار است.

بورس شانگهای پس از توسعه اقتصاد چین اهمیت زیادی یافته و از سوی اهل بازار سرمایه رصد می‌شود. سال‌های سال درهای بازار سرمایه چین به روی سرمایه‌گذاران خارجی بسته بود، اما این روزها اوضاع در حال تغییر است.

بورس استرالیا در سال ۱۸۷۱ تأسیس شد و مقر آن نیز در شهر سیدنی قرار دارد. این بازار روزانه در حدود ۵۰۰ هزار معامله را انجام می‌دهد.

بورس امارات، این بازار به شدت وابسته به بازار جهانی بوده و با کوچک‌ترین تغییر بازار نیویارک متحول می‌شود. □

منابع:

1. / <https://donya-e-egtesad.com>

مهمترین بورس‌های کالایی جهان کدام‌اند.

تاریخ نشر ۱۹ حوت ۱۳۹۶ روزنامه شماره

۲۸۱۲ بورس جهانی

2. / <https://banki.ir> / تصویری / بورس‌های

مطرح جهان چه شکلی دارند

3. <http://megashed.com> بزرگترین بازار

بورس دنیا

استفاده از تولیدات داخلی، سبب بهبود اقتصاد کشور می شود

پیشرفت صنایع و تولیدات داخلی در عصر کنونی یکی از عوامل اساسی توسعه یافتگی محسوب می گردد. میزان پیشرفت اقتصادی هر کشور طبعاً جایگاه آنرا در میان کشورهای توسعه یافته تثبیت می نماید. رشد و توسعه تولیدات داخلی مانند هر پدیده دیگر از یک نقطه آغاز و به شکل تدریجی پروسه تکامل را می پیماید و فیصدهای سهم آن در تولید ناخالص داخلی کشورها هویدا می گردد. افغانستان مانند سایر کشورهای جهان باید تولیدات داخلی خود را حمایت نماید تا در تولید ناخالص داخلی سهم برآورنده را ایفاء کند.

افغانستان بعد از سال ۱۳۸۰ الی اکنون جایگاه خوبی را در قسمت سرمایه گذاری در بخش های مختلف اقتصادی بدست آورده است و میزان سرمایه گذاری ها در سایر سکتورهای اقتصادی کشور روند روبه رشد و چشمگیری نموده است.

دولت جمهوری اسلامی افغانستان برای رشد و تقویه هر چه بیشتر سرمایه گذاری ها در ابعاد گوناگون اقتصادی سعی و تلاش می نماید تا تجار و سرمایه گذاران

افغان در داخل کشور سرمایه گذاری خود را توسعه بخشند. یکی از عمده ترین مسایلی که باید به آن توجه بیشتر صورت گیرد، همانا حمایت از صنایع نو پای داخلی کشور در سایر عرصه ها است تا متشبثین و تولید کنندگان داخلی به باور کامل و اطمینان خاطر سرمایه گذاری ها، تشبثات و فعالیت های اقتصادی خود را جهت رشد و انکشاف اقتصادی کشور تا حد ممکن و هر چه بیشتر از امروز وسعت بخشند.

در کنار سایر فکتورها، حمایت از صنایع داخلی باید یکی از اهداف اولیه دولت باشد. دولت افغانستان باید تصمیم اتخاذ نماید که از محصولات و صنایع نوپای داخلی کشور در مقابل اجناس خارجی حمایت جدی کرده و در خریداری ها به اجناس داخلی کشور اولویت دهد و نظر به اجناس قیمتی و تجملی از تولیدات داخلی استفاده نماید. همچنان با تدویر نمایشگاه ها و سایر برنامه های تشویقی مردم را در جهت استفاده از تولیدات داخلی تشویق و ترغیب نماید.

رشد و افزایش تولیدات داخلی و سرمایه گذاری ها در کشور به چنین حمایت های

معقول و همه جانبه نیاز دارد تا دولت از آنها به اشکال مختلف حمایت و با راه ها و شیوه های مختلف، تولید کنندگان صنایع داخلی را تشویق کند. همچنان دولت در خریداری های خود اجناس و کالاهای داخلی را نظر به اجناس خارجی ترجیح دهد، در قسمت مالیاتی که از تولیدات داخلی اخذ می گردد، تجدید نظر گردد تا نظر به کالاهای خارجی از آنها مالیات کمتری وضع گردد، بالای کالاهای خارجی که مشابه آن در داخل کشور تولید می شود، مالیات نسبتاً بلند وضع گردد تا سرمایه گذاران تشویق و میزان سرمایه گذاری های خود را توسعه بخشند.

بدین ترتیب، با افزایش سرمایه گذاری ها در کشور زمینه اشتغال و کار و بار برای مردم فراهم می شود و در نتیجه ای چنین حمایت ها، نه تنها اینکه تولیدات کشور رشد می نماید، بلکه کشور از یک وضعیت مصرفی بیرون شده و به سوی خود کفایی اقتصادی و رفاه همگانی سوق خواهد گردید. □

پول افغانی نشانه افتخار، اقتدار و هویت ملی ماست!

د افغانستان بانک

بانک

ماهنامه د افغانستان بانک

سال یازدهم شماره ۱۲۹، حوت ۱۳۹۶

